

Bokanmälningar

James Angresano: *The Political Economy of Gunnar Myrdal. An Institutional Basis for the Transformation Problem*

Edward Elgar, Cheltenham 1997, xiii + 197 s

Hundra år efter Gunnar Myrdals födelse kan vi konstatera att han visserligen inte ansåg sig själv ha tid att skriva några memoarer men i stället har blivit föremål för andras böcker av mer eller mindre biografisk karaktär. Den senaste, *The Political Economy of Gunnar Myrdal*, har författats av James Angresano, professor vid Albertson College of Idaho, och är en bok där det lagts ganska liten vikt vid rent biografiska uppgifter och mer vid samhällsteoretiska frågor.

Uppläggningsen är ovanlig. Angresano har själv publicerat en hel del dels om övergångsproblemen i de forna socialistländerna, dels om Gunnar Myrdal; hans doktorsavhandling hade titeln *Gunnar Myrdal's Intellectual Development as an Institutional Economist*. Sitt kunskapskapital inom dessa båda områden lägger han till grund för boken.

Inledningskapitlet handlar om transformationsproblemet i Central- och Östeuropa samt Kina. Visserligen försöker Angresano ibland uttryckligen anlägga "a Myrdalian view", men som helhet är anknytningen till Myrdal svag. Kapitlet har tämligen självständig karaktär och kan

ses som en institutionalists analys av utvecklingen av centrala variabler i de aktuella länderna.

Huvudbudskapet som förs fram är att chockterapin, som bygger på rekommendationer från ekonomer fostrade i nationalekonomins huvudfåra, inte varit den lämpligaste metoden. Metoden har lett till större följdproblem än vad förespråkarna anade, inte minst sociala svårigheter i form av kriminalitet, arbetslöshet, och stora inkomstskillnader. För Ryssland konstateras att "the murder rate is now double that of the United States". Nu när det gått ungefär tio år sedan omvälvningarna skedde kan vi också konstatera att tidsåtgången för att nå något som liknar normala västeuropeiska ekonomier gravt underskattades på de flesta håll.

Mot händerna i de europeiska före detta socialistländerna ställer Angresano utvecklingen i Kina. Där har omvandlingen skett mera stegvis och enligt Angresano styrts mer av pragmatiska överväganden och mindre av ideologiska motiv än i Östuroopa. Efter en jämförelse av ett antal indikatorer finner han att den kinesiska förändringsmodellen varit relativt

lyckosam och att "China's transformation policies have coincided with a performance level at least equal to that of Poland (from the IMF view), and which exceeds that of all CEE [Central and Eastern Europe] countries from a Myrdalian view". När det gäller den politiska demokratin ligger väl dock Kina efter CEE-länderna.

De tre mittersta kapitlen i boken handlar om Gunnar Myrdal och är separerade från varandra efter Myrdals tänkande och praktiska arbete. Gunnar Myrdal I syftar på åren 1915–1933, "The Years of 'High Theory'". Här ryms bl a Myrdals doktorsavhandling *Prisbildningsproblemet och föränderligheten*, som brukar betraktas som startpunkten för Stockholmsskolan, men också den på flera språk och i flera upplagor utgivna *Vetenskap och politik i nationalekonomien*. Den senare boken kan ses som inledning till Myrdals återkommande funderingar över objektivitet och värderingar i nationalekonomin. Sin tidiga tro att det gick att komma fram till en värderingsfri nationalekonomi övergav han senare.

Det första skedet inkluderar också Myrdals möte med den amerikanska institutionalismen, som han då blev mycket kritisk mot, men som hade en stark ställning i USA fram till andra världskriget. Han hävdar senare att han "even had something to do [along with Ragnar Frisch and Irving Fisher] with the initiation of the Econometric Society, which was planned as a defense organization against the advancing institutionalists" (s 42).

Gunnar Myrdal II framträder under åren 1929–1938 som "political and social economist". Under denna period publicerade han bl a en rad socialpolitiska arbeten varav det mest kända väl är *Kris i befolkningsfrågan* från 1934. Sådan verksamhet ledde in honom i det som Angresano kallar Gunnar Myrdal III, den institutionelle ekonom vars verksamhetstid sätts till åren 1938–1987. Den senare perioden karakteriseras dels av politiska

uppdrag, dels av de stora studierna *An American Dilemma* och *Asian Drama*.

I det sista kapitlet återknyter Angresano till de före detta socialistländernas övergångsproblem. Här beskrivs inte bara vad Myrdal gjort och skrivit av relevans för ämnet utan också vad han enligt Angresano skulle ha gjort om han varit på plats på 1990-talet. "Myrdal would agree...", "Myrdal would argue...", "Myrdal would attribute..." och liknande formuleringar flödar. En sådan ansats är onekligen djärv och inte särskilt tillförlitlig.

Boken avslutas med två intervjuer som Angresano gjort med Myrdal 1980 och 1982.

Att i samma monografi behandla dels de tidigare socialistländernas transformationsproblem på 1990-talet, dels Gunnar Myrdals samhällsvetenskapliga tänkande, kräver nödvändigtvis en udda uppläggning. Accepterar man bokens heterogena karaktär finner man emellertid intressanta uppgifter och klagörande resonemang inom båda områdena.

Bitr prof BO SANDELIN
Göteborgs universitet